

2. Сорокин П.А. Человек и общество в условиях бедствий: Влияние войны, революции, голода, эпидемии на интеллект и поведение человека, социальную организацию и культурную жизнь / Пер. с англ., вступ. ст. и примеч. В.В. Сапова; отв. ред. И.А. Федоров. СПб.: Изд. дом. «Мирь», 2012. 336 с.

3. Философия: Учеб. пособие / Под ред. проф. В.Н. Лавриненко. М.: Юрист, 1996. 512 с.

4. 10 «мягких» навыков, важных для карьеры. URL: <https://www.work.ua/articles/career/1109/?setlp=ua> (дата звернення 29.10.2022)

5. 12 м'яких навичок, важливих для щасливого життя, та як їх розвинути URL: <https://osvitoria.media/experience/12-m-yakyh-navychok-vazhlyvi-dlya-shhaslyvogo-zhyttya-ta-yak-yih-rozvynuty/> (дата звернення 25.10.2022)

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-259-3-28>

SELF-IDENTIFICATION OF YOUTH THROUGH THE PRISM OF ELEMENTS OF UKRAINIAN FOLKLORE

САМОІДЕНТИФІКАЦІЯ МОЛОДІ КРИЗЬ ПРИЗМУ ЕЛЕМЕНТІВ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДОЗНАВСТВА

Kokadei M. I.

*Teacher of Ukrainian language and
literature
Communal institution Sumy specialized
school I–III degrees № 7 named after
Maksym Savchenko Sumy City Council
Sumy, Ukraine*

Кокадей М. І.

*учитель української мови та
літератури Комунальної установи
Сумська спеціалізована школа
I–III ступенів № 7 імені Максима
Савченка Сумської міської ради
м. Суми, Україна*

Останнім часом у системі української освіти посилюється інтерес до національно-патріотичного виховання, метою якого є становлення громадянина-патріота України, утвердження любові до Батьківщини, духовності, моральності, шанобливого ставлення до національних надбань українського народу, наслідування найкращих прикладів мужності та звитяги борців за свободу та незалежність України як з історичного минулого, так і захисників, які сьогодні відстоюють

суверенітет та територіальну цілісність держави в боротьбі із зовнішньою агресією, а також визначення ефективних механізмів системної взаємодії органів державної влади, органів місцевого самоврядування та інститутів громадянського суспільства у питаннях національно-патріотичного виховання [2, с. 23]. Для сучасного покоління українців освіта, культура, мистецтво, духовне життя є сферами надзвичайно важливими. І це закономірно, оскільки прогресивний розвиток держави залежить від морально-психологічно стану молоді.

Міністерство освіти і науки України в листі №1 / 6267-22 від 10.06. 2022 року «Про деякі питання національно-патріотичного виховання в закладах освіти України» формує перед сучасним педагогом ряд завдань, із поміж яких виокремлено основу формування системи національно-патріотичного виховання, у яку має бути покладено ідеї зміцнення української державності як консолідуючого чинника розвитку суспільства, формування патріотизму в дітей та молоді [14, с.3]. Тому навчально-виховний процес як у загально-освітніх, так і позашкільних закладах освіти необхідно вибудовувати таким чином, щоб пробудити в учнів національні почуття, виховувати в них повагу і любов до свого народу, до його віковичних моральних та духовних здобутків, а також самоповагу й гордість за свою державу, і на цій основі формувати суспільно значущі особистісні риси громадянина України: національну свідомість, духовність, трудову активність, морально-етичну, фізичну, екологічну і правову культуру.

Актуальною проблемою наукових студіювань істориків, етнографів, педагогів, філософів, лінгвістів є самоідентичність особистості, здатної «відчувати» себе вільним українцем на рідній землі. З цього приводу український письменник, громадський діяч Т. Шевченко зазначав: «...На нашій славіній Україні, // на нашій – не своїй землі» [15, с. 37]. Проблема самоідентичності особистості щодо українського простору активно порушується на уроках української мови та літератури, історії України, географії, правознавства, на яких кожен учитель формує у свідомості учнів безсмертність українського духу і волі.

Формування самоідентичності українців було засвідчене у працях науковців ХІХ – ХХ ст. І. Нечуя-Левицького [10], М. Грушевського [3],

Б. Грінченка [11], К. Ушинського [8], В. Сухомлинського [13] та ін. На нашу думку, поняття самоідентичності в працях окреслених науковців зводилося до психологічного виміру й забезпечувало здатність до самореалізації [7, с. 46]. Таким чином впливає наступне, що поняття самоідентичності в українську культуру прийшло з соціо-

логії та психології, і мислиться як суб'єктивний вимір самореалізації особистості.

З цього приводу Є. Андрос констатує, що «Суспільні реалії України впродовж останніх трьох років засвідчили, що особистісна самоідентифікація усіх жителів України – є, має місце, але це зовсім не означає того, що усі люди хочуть бути громадянами – не якимись абстрактними громадянами світу, а громадянами саме держави України, українськими громадянами. І це є найбільшою проблемою в Україні, котра висвітлювалася за останні три роки» [1, с.45]. Проблема самоідентичності українців постає у дуалістичному вимірі – соціально-психологічному й може відбутися лише тоді, коли остаточно, у повному обсязі складуться українська етнічна нація і, відповідно, громадянське суспільство України. А останнє, себто суспільство громадян України, може скластися лише як результат формування української політичної нації, не якоїсь абстрактної політичної нації на теренах держави України, а саме – української політичної нації. Звісна річ, що поняття української політичної нації не ділить громадян на українців і не українців (усі є громадянами України, як власне етнічні українці, так і представники інших національностей).

На нашу думку, поняття самоідентифікації глибше за психологічні й соціальні особливості його виміру. Воно починається з витоків мови і пульсивно розвивається в мистецтві української культури. Підтвердженням цього є думка С. Жайворонка: «Без джерела українського слова як першоелементу консолідації усіх етнічних українців, котрі повинні ідентифікувати себе як українці, і у яких би ствердилося українське світовідчуття, світосприймання та світорозуміння, ні про яку українську політичну націю на теренах України не може бути й мови» [4, с. 45].

Вітчизняні дослідники проблеми національно-патріотичного виховання О. Слоньовська [12], С. Кримський [6], Г. Лозко [9] та ін. переконливо констатують, що становлення української нації вимагає формування спільної громадянської культури, яка органічно поєднує традиційні цінності українського народу з цінностями національних меншин у їх сучасному цивілізованому вигляді. Це вимагає вирішення таких невідкладних завдань: 1) об'єктивне осмислення історичного досвіду України із усвідомленням катастрофічних наслідків безкомпромісного суперництва політичних еліт. Національні інтереси українського суспільства повинні бути вищими за політичну кон'юнктуру; 2) формування історичної пам'яті, ліквідація «білих плям» минулого; 3) утвердження модернізаційного характеру української національної

ідеї, що потребує пошуку оптимального взаємовпливу та співіснування традиційних для українського соціуму цінностей і новітніх культурних впливів, які привносить глобалізований світ [9. с. 89].

Українське світовідчуття, світосприйняття, світорозуміння не можливо прищепити й виховати в сучасній молоді під час навчально-виховного процесу та поза його межами без методологічного апарату теоретично-практичних розробок предмета «українське народознавство», у якому закодовано мову народу, його звичаї, традиції, обряди як категорії культури нації.

Специфіка опанування учнями окресленого предмета надто складна щодо часопросторового уявлення про нього. Вивчення елементів народознавства на уроках гуманітарного циклу через окремі тексти, наочний матеріал шматками неможливе. Прикладом цього може бути окремий розділ українського народознавства «Національний одяг». Знання елементів жіночого та чоловічого одягу не ефективно лише за допомогою окремих назв *жупан, кесетка, намітка, шаровари* та ін.

Наочна демонстрація у відеофрагментах обмежується тільки теоретизацією про народний одяг українців (див. відеофрагмент <https://www.youtube.com/watch?v=itwVmyTc2YQ>.) А передача практичних знань, умінь і навичок втрачає свою триєдність щодо збереження досвіду виховання національного патріота України.

Зауважимо, що вивчення українського народознавства як окремого предмета варіативної складової під час навчально-виховного процесу у школі та краєзнавчого гурткового заняття принесе успішні результати щодо формування національної свідомості молоді та їх самоідентифікації з українським народом.

Вивчення розділів українського народознавства «Народна метрологія». «Календарно-обрядові пісні», «Народні свята», «Український побут». «українське дозвілля» та ін. сприятиме формуванню мовної культури, пізнанню звичаїв і обрядів українського народу, спостереженню за нюансами екологічного та мистецького стану довкілля.

Таким чином, сьогодні науковцям і педагогам необхідно звернути увагу на впровадження до шкільного вивчення предмета українське народознавство, яке сприятиме умінню будувати діалог із минулим нашого народу і передачі його в майбутнє. Модерна повномасштабна українська нація повинна бути спроможною сприймати і реалізовувати інноваційні напрями розвитку людства; забезпечити незворотність демократичного вибору; концентрувати сили і ресурси на суспільному розвитку; продукувати високу сучасну культуру в усіх її виявах.

Засадою консолідації української нації слід вважати пошук та створення системи цінностей, цілісність і збалансованість якої й дають можливість здійснити державно-національну ідентифікацію України. Саме вони забезпечують державі необхідний рівень політичної стабільності, відкривають широкі перспективи для успішної модернізації країни. Цінності є найглибшим підґрунтям ідей, вірувань, переконань. У широкому розумінні цінності – це не тільки абстрактний привабливий зміст або ситуативні цінності, а й стабільні, важливі для особи конкретні матеріальні блага. У більш вузькому значенні прийнято вести мову про цінності як про духовні ідеї, що мають високу ступінь узагальнення.

Література:

1. Андрос Є. Національна самоідентифікація етнічних українців як вирішальний чинник консолідації українського суспільства / Є. Андрос. – Філософія: конспект лекцій. – К.: Думка, 2009. – С. 123–167.
2. Грушевський М. Дитина у звичаях і віруваннях українського народу / М. Грушевський. – К.: Либідь, 2006. – 254 с.
3. Грушевський М. Історія України-Руси. Географічний та етнічний показчик / Упорядники І. Сковичак, Н. Халяк. – Львів: Смолоскип, 2010. – 470 с.
4. Жайворонок В. Знаки української етнокультури: Словник-довідник / В. Жайворонок. – К.: Довіра, 2006. – 703 с.
5. Зборовська Н. Код української літератури : монографія / Н. Зборовська. – К.: Академвидав, 2006. – 504 с.
6. Кримський С. Архетипи української культури / С. Кримський // Вісник НАН України. – 1998. – № 7–8. – С. 74–87.
7. Кульчицький О. Світовідчуження українця / О. Кульчицький // Українська душа. – К.: Фенікс, 1992. – С. 48–65.
8. Лавріненко Л. Костянтин Ушинський про принцип народності у вихованні: історичний аспект / Л. Лавріненко. – Вісник Книжкової палати. – 2014. – №3. – С. 1–3.
9. Лозко Г. Українське народознавство / Г. Лозко. – 4-те вид., доп. – Харків: Фоліо, 2010. – 470 с.
10. Нечуй-Левицький І. Світогляд українського народу. Ескіз української міфології / І. Нечуй-Левицький. – К.: Обереги, 1922. – 88 с.
11. Пастух Б. Борис Грінченко – безкомпромісний лицар національної ідеї / Б. Пастух. – Луганськ: Книжковий світ, 2006. – 200 с.

12. Слоньовська О. Міфема і художній текст: особливості, роль, функції найменшого уламку міфу / О. Слоньовська // Українська література в загальноосвітній школі. – 2011. – № 7–8. – С. 57–61.

13. Сухомлинський В. Як ми виховали мужнє покоління / В. Сухомлинський. – К.: Либідь, 1960. – 56 с.

14. Лист Міністерства освіти і науки України №1 / 6267-22 від 10.06. 2022 року «Про деякі питання національно-патріотичного виховання в закладах освіти України» // https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/86625/

15. Шевченко Т. Кобзар / Т. Шевченко: упоряд. та комент. А. Гальченка; передм. І. Дзюби. – Харків: Книжковий клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2013. – 960 с.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-259-3-29>

WEBSITE BUILDER AS A UNIVERSAL TOOL FOR ORGANIZING DISTANCE LEARNING

КОНСТРУКТОР ВЕБСАЙТІВ ЯК УНІВЕРСАЛЬНИЙ ЗАСІБ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Kosovets O. P.

*Candidate of Pedagogical Sciences,
Senior Lecturer of the Department of
Mathematics and Informatics, Vinnytsia
Mykhailo Kotsiubynskyi State
Pedagogical University
Vinnytsia, Ukraine*

Косовець О. П.

*кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри
математики та інформатики
Вінницького державного
педагогічного університету імені
Михайла Коцюбинського
м. Вінниця, Україна*

Vyakovska V. M.

*Holder of a Master's Degree of Higher
Education, Faculty of Mathematics,
Physics and Computer Sciences
Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State
Pedagogical University
Vinnytsia, Ukraine*

Бияковська В. М.

*здобувач ступеня вищої освіти
магістр, факультету математики,
фізики та комп'ютерних наук
Вінницького державного
педагогічного університету імені
Михайла Коцюбинського
м. Вінниця, Україна*